

*„Jděte na louky a do lesů, tam ve vůni květů najdete kousek mne, jděte do polí, dívejte se na krásné a všude budeme spolu... ”*

JUDr. Milada Horáková  
dopis na rozloučenou

Doktorka Milada Horáková, významná česká právnička a politička byla a stále je představitelkou mravních zásad, za něž vedla celoživotní boj.

Je však podstatné připomenout, že tato významná česká osobnost, ke které vzhlížíme jako ke vzoru, byla i přes silnou slupku, odvalu, hrdinství a pevnou duševní základnu ženou. Ženou, manželkou, dcerou, sestrou a matkou. A tyto role si pevně v duši střežila a byly jí pevnou základnou v jejím politickém konání.

Z těchto myšlenek vycházely naše prvotní úvahy o pomníku. Jak sama ve svém dopise nabádá, nechce, aby se na ni vzpomínalo s přehnaným nářkem, ale s nadějí na nové zítřky. Proto jsme se rozhodli nenavrhovat bystu nebo hřmotný pomník, který by svou velikostí a robustností dokázal sílu jejích útrap, odvalu, hrdinství a tíhu osudu, ale raději malý subtilní neokázalý pomník, který bude součástí celkové kompozice náměstí a spíše než pomník sám bude tím pomníkem duch místa a myšlenka, vzpomínka, která se na tomto místě zrodí.

Samotný objekt pomníku má nenásilnou formou připomenout Miladinu osobnost a být dostatečně charakteristický a zapamatovatelný. Naším návrhem je pomník v podobě řečnického pultíku, za nímž byla neprávem odsouzena a poslána na smrt. Pultík, který se objevuje na velké většině Miladiných fotografií a za nímž se Milada vybaví většině z nás. Nedílnou součástí návrhu je v našem případě jeho okolí, které je inspirované Miladinými větami posledního dopisu: *„Jděte na louky a do lesů, tam ve vůni květů najdete kousek mne, jděte do polí, dívejte se na krásné a všude budeme spolu... ”* a věta *„Takto se rozletím, zase do polí a luk, strání a k rybníkům, na hory i v nížiny. Budu zase nespoutaná, a ten klid a mír... ”*. Okolí pomníku tvoří dva záhony, které ho díky svému tvarování objímají a vytváří tak uzavřenou intimní zónu vhodnou k posezení a zamyšlení. Výsadba záhonů vychází z druhového složení českých lesů a má tak připomenout naplnění přání Milady vrátit se do české krajiny. V záhonu se objevují pomněnky, konvalinky, kokoříky, barvínek, orlíček, zvonky, violky, jaterníky, biky, křivatce, krokusy a kapradiny. Celková kompozice je laděna do fialkových odstínů. Fialová barva vyvolává pocit důstojnosti, klidu, vyrovnanosti a snad i připomíná advent, který byl pro křesťansky zaměřenou Miladu jistě důležitým obdobím. Proto by se tato zeleno-fialová opona měla stát důstojným pozadím pro námi navrhovanou sochu.

Z technického pohledu je prostor náměstí rozdělen na dvě zóny - funkční - nárazníkovou a intimní - klidovou. Funkční zóna byla umístěna na roh Sněmovní ulice, jelikož právě tudy vede hlavní proud návštěvníků. Oproti tomu druhá polovina náměstí, blíže k ulici U Zlaté studně, je částí klidnější. Funkční zóna je řešena pomocí vyvýšeného multifunkčního prvku, který kromě toho, že skýtá ochranu kořenového systému stávající dřeviny, zahrnuje lavičku, odpadkový koš a stojan na kola. Intimní zóna je pak ztvárněna vyvýšenými záhony kapkovitých tvarů, které objímají pomník a dotvářejí pocit klidného zákoutí a pozadí pomníku.

Pomník samotný je navržen z fosforbronzu. Tato technologie je na první pohled k nerozeznání od bronzových odlitků a stejně jako bronz časem stárne. Z hlediska konstrukčního řešení, umožňuje fosforbronz vytvořit dostatečně pevnou konstrukci, tak aby i subtilní návrh vydržel případnou provozní zátěž. V podlaze pomníku bude umístěn kruhový spínač, který se váhou návštěvníka, jenž se za pultík postaví, sepne a na malé obrazovce v místě odkládacího prostoru pultíku se spustí krátký záznam, připomínající význam doktorky Milady Horákové a obsahující záběry z procesu. Závěrem sekvence proběhne Miladin dopis na rozloučenou v plném znění.

Okolní záhony jsou navrženy jako vyvýšené tak, aby na jejich širokém lemu vzniknul prostor na umístění lavičky. Lem záhonů je tvořen ocelovým plechem, který je bodově kotven na patky, aby nedošlo k poškození kořenů stávajících dřevin. Výška lemu je v nejvyšších místech 40cm. Do lemu záhonu za pomníkem bude vyřezán text věty: *„Takto se rozletím, zase do polí a luk, strání a k rybníkům, na hory i v nížiny. Budu zase nespoutaná, a ten klid a mír...“*. Text bude ze zadu podsvícen. U všech kovářských částí návrhu je počítáno s natřením kovářskou černí. Návrh počítá s ponecháním stávajících dřevin a dosazení třetího jerlínu do původní pravidelné kompozice. U severního jerlínu, tam kde je navržen nový substrát nad stávající terén, je počítáno s technologií vzdušných drenů tak, aby nedošlo k poškození dřevin. Struktura náměstí je navržena tak, aby do budoucna mohlo dojít k postupné obměně stárnoucích jedinců a jejich vypadnutí neohrozilo celistvost díla. Vnitřní prostor náměstí bude nasvícen intimním bodovým osvětlením.

Návrh si klade za cíl nevytvořit pouze pomník, ale i důstojné okolí, které bude funkční v průběhu celého roku jako svébytný veřejný prostor lákající k posazení, odpočinku, popřemýšlení a zastavení se v běhu rušných dní. Prostor má vyvolat jemnou důstojnou vzpomínku na významnou ženu a ne být mementem boje proti komunismu.

Předpokládané výrobní a realizační náklady celkem: 840 000 Kč.

Z toho:                      bronzový pomník 170 000 Kč  
oprava povrchů 80 000 Kč  
lem záhonů a ostatní kovářské práce 270 000 Kč  
vegetační úpravy, ošetření stávajících dřevin 210 000 Kč  
osvětlení 110 000 Kč

*„Takto se rozletím, zase do polí a luk, strání a k rybníkům, na hory i v nížiny.  
Budu zase nespoutaná, a ten klid a mír... ”*

JUDr. Milada Horáková  
dopis na rozloučenou

Seznam příloh:

Soutěž o návrh pomníku dr. Milady Horákové

- 1 - poster A
- 2 - poster B
- 3 - textová část
- 4 - obálka autor
- 5 - model